

Torshälla stads nämnd

Yttrande över remiss betänkandet Ny museipolitik - SOU 2015:89

Förslag till beslut

Yttrandet godkänns och skicks till Kommunstyrelsen för beslut.

Förslag till kommunfullmäktige

Remissen anses besvarad med Torshälla stads nämnds yttrande.

Sammanfattning

Torshälla stads nämnd har tillsammans med Kultur- och fritidsnämnden fått möjlighet att yttra sig över betänkandet om ny Museipolitik SOU 2015:89 senast den 1 februari 2016.

Regeringen beslutade den 30 januari 2014 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av de statliga museernas uppdrag, myndighets- och institutionsstruktur och regeringens styrning av dem. Utredningen har letts av Clas-Uno Frykholm, tidigare chef för Myndigheten för kulturanalys.

Utredningen bedömer att det behövs en ny inriktning för den statliga museipolitiken. Utgångspunkterna för det allmännas stöd till museiverksamheterna måste bli tydligare och de enskilda institutionerna behöver även ges större ansvar och möjlighet att förverkliga sina uppdrag.

Torshälla stads nämnd är positiv till den nya museilagen och bildandet av ny myndigheten för museer och utställningar. Museiinstitutionernas fria ställning och demokratiska ansvar samt målet att tillgängliggöra museernas utbud till alla är angeläget.

I samband med bildandet av den nya museimyndigheten anser nämnden att det dock är avgörande att funktionen av kunskapsöverföring, fortbildning, utbildning och omvärldsbevakning, som tidigare tillgängliggjordes till de regionala och kommunala museerna av Riksutställningar, inte går förlorad. Vidare bör även andra samarbeten och arbetsformer än vandringsutställningar erbjudas till de regionala och kommunala museerna för att i större utsträckning tillgängliggöra de statliga museernas utbud i hela landet.

Ärendebeskrivning

Regeringen tillsatte den 30 januari 2014 en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av de statliga museernas uppdrag, myndighets- och institutionsstruktur och regeringens styrning av dem. Utredningen har letts av Clas-Uno Frykholm, tidigare chef för Myndigheten för kulturanalys. Arbetet har bedrivits av en expertgrupp med en referensgrupp kopplad till arbetet.

Utredningen innehåller förutom förslag på ny museimyndighet och nya arbets- och ansvarsformer även en historiebereskrivning av centralmuseernas framväxt från 1700-talet fram till idag samt en beskrivning av museipolitiska utredningar, organisatoriska förändringar och museernas verksamhet och arbetssätt från 1960-talet och framåt.

Utredarna har kommit fram till att utgångspunkterna för det allmännas stöd till museiverksamheterna måste bli tydligare och institutionerna behöver ges större ansvar och möjlighet att förverkliga sina uppdrag.

Genom införandet av den nya museilagen fastslås de allmänna museernas fria ställning som kunskapsinstitutioner i samhället, ansvaret att förmedla ett reflekterande förhållningssätt samt museernas övergripande ändamål att bidra till det demokratiska samhällets utveckling. Museilagen ska innehålla bestämmelser om det allmänna museiväsendet, vilket inkluderar alla offentligt styrda museer, oavsett om de har statlig, regional eller kommunal huvudman.

Den nya museilagen uttrycker museernas fria ställning i förhållande till den politiska beslutsnivån, för att säkerställa museernas kritiska granskande funktion på nationell, regional och kommunal nivå.

De allmänna museernas ändamål beskrivs genom att museerna ska vara fria röster som på vetenskaplig och konstnärlig grund bidrar till kunskap, reflektion och egen kreativitet. Museerna ska forska, producera lärande, förmedla upplevelser, förvalta och använda sina samlingar aktivt och samverka med intressenter. Därigenom kan de bidra till ökad förståelse mellan människor och för samhället.

Utredningen betonar att den politiska styrningen bör vara tydligare vad gäller de principiella utgångspunkterna för museernas verksamhet och mer övergripande inriktad än idag, samtidigt som institutionerna måste ges större eget ansvar och möjligheter att förverkliga sina uppdrag och sitt reflekterande och kritiska förhållningssätt samt öppenhet för olika perspektiv.

I det nya lagförslaget finnas generella bestämmelser om museernas huvudsakliga verksamhetsområden att utställningar och annan publik verksamhet ska vara tillgänglig för alla och anpassad till användarnas olika förutsättningar. Museerna ska ha hög kompetens inom sina ämnesområden och kunna bidra t.ex. till forskning och annan kunskapsuppbyggnad.

De statliga museerna ska ha ett särskilt ansvar för att tillgängliggöra sin verksamhet för människor i hela landet. Det ska även regleras i lagen att museer inom det allmänna museiväsendet ska samverka.

Utredningen föreslår även inrättande av en ny myndighet, Myndigheten för museer och utställningar, vars uppdrag är att bland annat följa upp verksamhet inom museisektorn och fördela bidrag till museisektorn. Myndigheten finansieras genom avveckling av myndigheten Riksutställningar. Riksutställningars uppdrag att samla in och förmedla kunskaper och erfarenheter kommer i viss utsträckning av flyttas över till den nya museimyndigheten, men kommer att vara en mindre del av dess verksamhet.

Kvalitetsutveckling av museernas verksamhet föreslås i den nya lagen ska göras genom kollegial granskning i större utsträckning än idag, genom jämförelser med andra länder samt genom utvärderingar utförda av externa oberoende sakkunniga.

En central uppgift för den nya museimyndigheten ska vara att fördela statsbidrag inom museisektorn. Det innefattar såväl nuvarande bidrag samt inrättandet av ett nytt statsbidrag på totalt 28 miljoner kronor till samverkansprojekt kring utställningar och annan publik verksamhet.

Utredningen beskriver att nya strategiska planer behöver tas fram inom de huvudsakliga verksamhetsområdena publik verksamhet, kunskapsuppbyggnad och samlingsförvaltning för en mer konsekvent och bättre styrning.

Slutligen föreslår utredningen en generell ändring av de statliga museernas regleringsbrev för att intäkter från museerna ska kunna investeras i den huvudsakliga verksamheten.

Torshälla stads nämnds synpunkter

Kultur och konst är viktiga delar av Torshälla stads nämnds verksamheter; inte minst i det pedagogiska arbetet i förskolan och skolan, i det förebyggande hälsofrämjande arbetet, för turismutvecklingen och för det övergripande ortsutvecklingsarbetet i Torshälla.

Konst och kultur som verktyg i det främjande och förebyggande arbetet för barn, unga och äldre, samt värdet av kultur för ökad livskvalitet är viktiga delar i stadens attraktivitet såväl för Torshällas invånare som för Torshällas varumärke och identitet.

Torshälla stads nämnd är positiv till den föreslagna nya museilagen och att den även inkluderar kommunala och regionala museer. Nämnden är positiv till att lagen ger ett självbestämmande över innehåll och inriktning för de enskilda museerna utifrån politiskt fastställda övergripande ramar.

Nämnden anser vidare att det är värdefullt att den nya lagen poängterar vikten av de allmänna museernas fria ställning och övergripande uppdrag att bidra till det demokratiska samhället, samt att utställningar och annan publik verksamhet tillgängliggörs för alla. Det faktum att den nya museilagen sträcker sig på nationell, regional och kommunalnivå säkerställer likvärdiga förutsättningar för museerna i hela landet.

Utredningen poängterar vikten av samarbete mellan museer, såväl statliga, regionala och lokala, vilket nämnden anser är positivt, likaså att förenkla möjligheten att låna konst och föremål mellan museer utan stora kostnader. Utredningen lyfter särskilt fram vikten av vandringsutställningar för att tillgängliggöra utställningar i hela landet, men nämnden ser att det finns utmaningar i att arbeta med vandringsutställningar vad gäller tillgänglighet till utrymme på museerna. Andra samarbetsformer bör därför också identifieras och tillgängliggöras.

Torshälla stads nämnd betonar vikten av att utställningar tillgängliggörs på nya platser, så som utomhus i det offentliga rummet, till exempel genom utställningar i stadsmiljön. Det skapar förutsättningar för att nå nya målgrupper samt stimulerar till debatt och diskussion vilket också bidrar till lärande.

Utredningen föreslår att Riksutställningar avvecklas. Riksutställningar som kunskapsförmedlare har haft en stor betydelse, särskilt för samtidskonsten. Riksutställningar har även haft en viktig omvärdsbevakande funktion och har erbjudit stöd, erfarenhetsutbyte, fortbildning och utbildning till museer och utställningsarrangörer. Det är viktigt att dessa funktioner inte förloras i den föreslagna nya myndighetens uppdrag.

TORSHÄLLA STADS FÖRVALTNING

Christina Klang
förvaltningschef

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen